

prima instanță – S. Papuha
instanța de apel – N. Budăi, A. Nogai, I. Muruianu

dosarul nr. 2ra-2495/13

DECIZIE

20 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tatiana Răducanu
Sveatoslav Moldovan
Ion Corolevski
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie”, reprezentați de către avocatul Natalia Pruteanu

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Finpar Invest” Societate cu Răspundere Limitată și Întreprinderii cu Capital Străin „Nobil-Club” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Sergiu Mocanu și Partidului Politic „Mișcarea Populară Antimafie” cu privire la interzicerea organizării întrunirilor sau întreprinderii altor acțiuni de protest

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de către Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie” și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 decembrie 2012, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 25 ianuarie 2012, ÎCS „Finpar Invest” SRL și ÎCS „Nobil-Club” SRL au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sergiu Mocanu cu privire la interzicerea organizării întrunirilor sau întreprinderii altor acțiuni de protest.

În motivarea acțiunii ÎCS „Finpar Invest” SRL a indicat că la 16 ianuarie 2012, în cadrul unei conferințe de presă organizate la agenția de presă „Info-prim”, pârâtul, din numele mișcării populare antimafie, a înaintat un ultimatum Prim-vicepreședintelui Parlamentului Republicii Moldova și Prim-ministrului Republicii Moldova.

Menționează că conform ultimatumului nominalizat pârâtul a înaintat niște cerințe Prim-vicepreședintelui Parlamentului Republicii Moldova și Prim-ministrului Republicii Moldova, amenințând că în cazul în care respectivele condiții nu vor fi îndeplinite, atunci, începând cu 30 ianuarie 2012 ora 10.00, vor fi întreprinse măsuri de periclitate a activității „Global Business Centru” până la paralizarea completă a activității acestuia.

Afirmă că imobilul, denumit „Global Business Centru” aparține ÎCS „Finpar Invest” SRL, astfel ultimatumul o vizează direct pe ÎCS „Finpar Invest” SRL.

Susține că întrunirea, pe care o dorește să o organizeze pârâtul, are drept scop încălcarea drepturilor ÎCS „Finpar Invest” SRL (dreptul la activitatea economică, dreptul la proprietate (obținerea proprietății prin obținerea beneficiului în urma activității economice)) și cade sub incidența art. 8 lit. c) din Legea privind întrunirile nr. 26 din 22 februarie 2008, care interzice organizarea unor asemenea întruniri.

Reclamantul ÎCS „Nobil-Club” SRL în motivarea acțiunii a invocat la 16 ianuarie 2012, în cadrul unei conferințe de presă organizate la agenția de presă „Info-prim”, pârâtul, din numele mișcării populare antimafie, a înaintat un ultimatum Prim-vicepreședintelui Parlamentului Republicii Moldova și Prim-ministrului Republicii Moldova.

Afirmă că conform ultimatumului menționat pârâtul a înaintat niște cerințe Prim-vicepreședintelui Parlamentului Republicii Moldova și Prim-ministrului Republicii Moldova, amenințând că în cazul în care respectivele condiții nu vor fi îndeplinite, atunci, începând cu 30 ianuarie 2012 ora 10.00, vor fi întreprinse măsuri de periclitare a activității hotelului „Nobil” până la paralizarea completă a activității acestuia.

Prin urmare, întrunirea, pe care o dorește să o organizeze pârâtul, are drept scop încălcarea drepturilor ÎCS „Nobil-Club” SRL (dreptul la activitatea economică, dreptul la proprietate (obținerea proprietății prin obținerea beneficiului în urma activității economice)), cade sub incidența art. 8 lit. c) din Legea privind întrunirile nr. 26 din 22 februarie 2008, care interzice organizarea unor atare întruniri.

Solicită interzicerea pârâtului să organizeze întruniri sau să întreprindă alte acțiuni de protest în proximitatea clădirii „Global Business Centru”, care aparține ÎCS „Finpar Invest” SRL și se află în mun. Chișinău, str. Cantemir, 1/1, interzicerea pârâtului să organizeze întruniri sau să întreprindă alte acțiuni de protest în proximitatea hotelului „Nobil-Club”, care se află în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 132, și str. Eminescu, 49/1 și încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 02 octombrie 2012 a fost admisă cererea reprezentantului reclamanților ÎCS „Finpar Invest” SRL și ÎCS „Nobil-Club” SRL cu privire la atragerea în proces în calitate de copârât Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie”.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 decembrie 2012 a fost admisă acțiunea, interzis lui Sergiu Mocanu și Partidului Politic „Mișcarea Populară Antimafie” să organizeze întruniri sau alte acțiuni de protest în proximitatea clădirii „Global Business Centru”, care aparține ÎCS „Finpar Invest” SRL, situată în mun. Chișinău, str. Cantemir 1/1, interzis lui Sergiu Mocanu și Partidului Politic „Mișcarea Populară Antimafie” să organizeze întruniri sau alte acțiuni de protest în proximitatea hotelului „Nobil-Club”, situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 132 și str. Eminescu 49/1 și încasat în mod solidar de la Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie” suma de 20000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2013 a fost respins apelul declarat de către Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 27 mai 2013, Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie”, reprezentați de către avocatul Natalia Pruteanu au declarat recurs

împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunilor.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești, susținând că atât prima instanță cât și instanța de apel au aplicat eronat norma de drept material.

Susțin că instanța nu a aplicat jurisprudența CEDO invocată de către reprezentantul recurenților, motivând cu inaplicabilitatea lor, astfel prelungind argumentul reprezentantului intimaților.

Menționează că practica CEDO este formată printr-un șir de principii, care sunt prevăzute în diferite spețe, ultimele nefiind identice, dar nici nu este necesară tragerea lor la indigo, întrucât importante sunt principiile, circumstanțele individuale ale spețelor fiind auxiliare.

Consideră că la caz nu a fost aplicată jurisprudența CEDO invocată în apel, unde CEDO a reiterat ca: „Discursul critic poate fi uneori virulent, întrebuițându-se un ton polemic și un stil acerb sau sa se recursă la o exagerare și provocare” (Oberschlick n 2 împotriva Austriei 01 iulie 1997).

Indică că articolul 10 din Convenție protejează nu doar substanța ideilor și informației exprimate, dar și forma pe care aceasta o ia (Oberschlick vs Austria 23 mai 1991, §57).

În privința argumentului că protestele ar fi de durată, susține că în declarația din 23 ianuarie 2012 este expres indicat timpul de la ora 10.00 până la 14.00 și este evident neproportionalitatea interzicerii protestelor pe motivul duratei nedeterminate, or termenul de „durată” a fost explicat de CEDO în cauza Ciloglu and Others vs Turkey și Cisse vs France .

La fel indică că prin Principiile Generale aplicate în cazul libertății de întrunire adoptate de OSCE în 2010, sunt necesare dovezi convingătoare că organizatorii vor apela la violență. Realizarea drepturilor și libertăților fundamentale nu necesită o confirmare din partea locuitorilor sau a agenților economici în apropierea cărora se va desfășura întrunirea chiar dacă le sunt lezate drepturile ultimilor. În cazul în care se interzice întrunirea cu scopul protejării drepturilor altor persoane este necesar de stabilit cum anume vor fi încălcate drepturile acestei terțe persoane și din care considerent nu pot fi aplicate alte măsuri de intervenție, pentru a se evita ingerința din partea autorităților.

Consideră că este nejustificată și încasarea în mod solidar din contul pârâților cu titlu de cheltuieli de judecată a sumei de 20000 lei, deoarece cheltuielile nu au fost reale, nu a fost prezentat document justificativ conform legii contabilității, întrucât în dosar este anexată o copie a unui ordin de plată fără ștampila și semnăturile emitentului, în care nu este indicată nici suma transferată.

Afirmă că instanța de apel a luat în considerare copia ordinului de plată, deși nu corespunde cerințelor de valabilitate.

La fel, recurenții menționează că instanța de judecată nu a aplicat prevederile Legii nr. 26-XVI și art. 10 alin. (2), art. 11 alin. (2) ale Convenției, omițând faptul că libertatea de exprimare este un drept primordial și nu poate să cauzeze daune fizice terțelor persoane în proximitatea cărora se vor desfășura întrunirile.

Invocă drept temei al recursului prevederile art. 432 alin. (4) CPC, susținând că prima instanță în mod eronat a admis acțiunea, deoarece reclamanții erau lipsiți de

calitatea procesuală și în lipsă de interes, iar în cazul pârâților s-a produs o camuflare a înlocuirii părții care figurează greșit în proces.

Susțin că prima instanță pe parcursul examinării cauzei a aplicat standarde duble: la cererea pârâtului Sergiu Mocanu din 23 august 2012 cu privire la încetarea procesului în baza art. 265 lit. a) CPC, prin încheierea din 12 septembrie 2012 a respins cererea, inclusiv din motivul că litigiul în cauză nu cade sub reglementarea Legii privind întrunirile, ca mai târziu, prin hotărârea din 06 decembrie 2012 să motiveze interzicerea protestelor prin faptul că întrunirea nimerește sub incidența art. 8, lit. c) Legea privind întrunirile nr. 26 din 22 februarie 2008.

Invocă că instanța de apel examinează cauza în același complet în care se examinează alta cauză între aceleași părți (dosarul nr. 2a-221/2013), deși cererile sunt depuse separat și cauzele sunt repartizate aleatoriu.

Menționează că în instanța de apel este acceptată, ca probă, evaluarea prezentată de intimați (f. d. 149), care urma a fi prezentată în prima instanță, concomitent nu se ia în considerare o noua probă invocată de recurenți (f. d. 148), considerând că astfel instanța dă dovadă de părtinire, favorizând una din părțile în proces.

La fel indică că prima instanță și instanța de apel au aplicat eronat norma de drept procedural art. 432 alin (3) lit. f) CPC, prin faptul că acțiunea a fost examinată de către prima instanță cu încălcarea competenței jurisdicționale, în acest fel referindu-se la Hotărârea Plenului CSJ nr. 1 din 26 decembrie 2011 cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației privind libertatea de întrunire și libertatea de asociere prin prisma articolului 11 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, unde s-a explicat că Legea privind întrunirile nr. 26-XVI din 22 februarie 2008 nu reglementează procedura de examinare a acțiunilor înaintate de organele administrației publice locale cu privire la desfășurarea întrunirilor și nu specifică care instanțe sunt competente să examineze aceste acțiuni.

Iar pe motiv că o astfel de procedură nu este expres stabilită prin lege, a fost explicat instanțelor judecătorești că din dispozițiile art. 14 alin. (5) și (6) și art. 15 din Legea privind întrunirile nr. 26-XVI din 22 februarie 2008, rezultă că acțiunile autorității administrației publice locale cu privire la desfășurarea întrunirilor urmează a fi examinate în ordinea prevăzută de Legea contenciosului administrativ, ținând cont de termenele restrânse de adoptare a hotărârii și de contestare a acesteia, care sunt de cel mult 3 zile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 27 mai 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită

pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

ÎCS „Finpar Invest” SRL și ÎCS „Nobil-Club” SRL au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Sergiu Mocanu și Partidului Politic „Mișcarea Populară Antimafie”, solicitând interzicerea organizării întrunirilor sau întreprinderea altor acțiuni de protest în proximitatea clădirii „Global Business Centru”, care aparține ÎCS „Finpar Invest” SRL și se află în mun. Chișinău, str. Cantemir, 1/1, interzicerea organizării întrunirilor sau întreprinderii altor acțiuni de protest în proximitatea hotelului „Nobil-Club”, care se află în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 132, și str. Eminescu, 49/1 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admitere a acesteia, în acest sens concluzionând că întrunirea, pe care o dorea să o organizeze pârâtul, are drept scop încălcarea drepturilor ÎCS „Finpar Invest” SRL și ÎCS „Nobil-Club” SRL (dreptul la activitatea economică, dreptul la proprietate), astfel constatând că această (întrunire) care sub incidența art. (lit. c) din Legea privind întrunirile nr. 26 din 22 februarie 2008, care interzice organizarea unor atare întruniri, pe motiv că co-pârâții planificau și planifică să organizeze acțiuni de protest și/sau întruniri în proximitatea întreprinderilor reclamante cu scopul de a paraliza activitatea economică a acestora.

În concluzia că aceste întruniri urmează a fi interzise, prima instanță a reținut și prevederile art. 54 alin. (2) din Constituție și art. 11 § 2 din Convenție și art. 2 din Pactul Internațional relativ la drepturile civile și politice, adoptat de Adunarea generală a ONU în anul 1966.

Judecând apelurile declarate de către Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie”, instanța de apel găsește drept legală și întemeiată hotărârea primei instanțe, emisă conform prevederilor art. 239 CPC, pe când motivele invocate de către apelanți neîntemeiate, astfel considerând necesar de a respinge apelurile.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi și dispozițiilor conținute în art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel, judecând apelul, nu a intrat în esența cauzei deduse judecării, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și nu s-a pronunțat asupra tuturor

argumentelor invocate în cererea de apel, inclusiv celor aduse în dezacordul cu hotărârea primei instanțe, iar conținutul deciziei nu este altceva decât reflectarea concluziilor primei instanțe.

În acest context, instanța de recurs reține că unul din argumentele, asupra cărui a insistat apelanții în cererea de apel este faptul că în calitate de pârât la caz este și Sergiu Mocanu, afirmând că de organizarea întrunirilor nu se ocupă ultimul, pe când prin hotărârea primei instanțe i-a fost interzis lui Sergiu Mocanu, ca persoană fizică, să organizeze întruniri sau alte acțiuni și a fost încasat în mod solidar și din contul lui cheltuielile de judecată.

În situația dată, reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs consideră că la judecarea cauzei era necesară verificarea legalității hotărârii primei instanțe, cât și temeinicieii pretențiilor formulate în baza argumentelor invocate de apelant.

Pe când instanța de apel, nu a intrat în esența acestui argument, care, de altfel, a fost ignorat și de prima instanță, nu l-a supus verificării și nu a constatat dacă Sergiu Mocanu, ca persoană fizică, are atribuție directă la organizarea protestelor (întrunirilor), interzicerea căror se solicită prin acțiunea înaintată în speță și dacă pretențiile formulate în privința acestuia sunt întemeiate.

Acest aspect se impune a fi stabilit cu atât mai mult cu cât din declarația nr. 01/06/008 din 23 ianuarie 2012, prin care se notifică Primăria mun. Chișinău despre intenția Partidului Politic „Mișcarea Populară Antimafie” de a desfășura o întrunire pașnică în data de 13 februarie 2012 a fost depusă de Vicepreședintele acestui partid și nu de Sergiu Mocanu.

Totodată, este neînțeleasă și concluzia instanței de apel cu referire la faptul că acțiunea a fost depusă nu în temeiul Legii privind întrunirile, astfel apreciind ca greșite afirmațiile apelanților precum că pricina a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Acesta deoarece, în cererea de chemare în judecată societățile reclamante direct indică că întrunirea pe care dorește să o organizeze pârâtul cade sub incidența art. 8 al Legii privind întrunirile.

De altfel, concluzia instanței de apel, în sensul enunțat are și un caracter contradictoriu, or pe de o parte instanța de apel reține că prima instanță corect a concluzionat că întrunirea, care se intenționa a fi organizată, are ca scop încălcarea drepturilor ÎCS „Finpar Invest” SRL și ÎCS „Nobil-Club” SRL și respectiv această întrunire cade sub incidența art. 8 lit. c) din Legea privind întrunirile, iar pe de altă parte conchide că relațiile juridice care apar dintre organizatorii și participanții la întrunire și alte persoane private fizice și/sau juridice, ale căror drepturi pot fi atinse în cadrul organizării întrunirilor, nu sunt reglementate de Legea enunțată.

Sub acest aspect se constată că decizia instanței de apel este lipsită de certitudine și nu are putere de convingere în privința cadrului legal, ce urmează a fi aplicat la caz, pe când în acest sens o hotărârea judecătorească trebuie să aibă o poziție fermă fără rezerve.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii.

În speță, prezintă relevanță și faptul că folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, reieșind din specificul acestui, presupune prin sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe a situației de fapt, care, este diferită de la caz la caz.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Distinct de cele mai sus arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Sergiu Mocanu și Partidul Politic „Mișcarea Populară Antimafie”, reprezentați de către avocatul Natalia Pruteanu.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Finpar Invest” Societate cu Răspundere Limitată și Întreprinderii cu Capital Străin „Nobil-Club” Societate cu Răspundere Limitată împotriva lui Sergiu Mocanu și Partidului Politic „Mișcarea Populară Antimafie” cu privire la interzicerea organizării întrunirilor sau întreprinderii altor acțiuni de protest, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tatiana Răducanu

Sveatoslav Moldovan

Ion Corolevski

Ala Cobăneanu